

Avond 7 - Genadedieven

Achtergrondinformatie

Het meeste achtergrondmateriaal bij deze les is overgenomen uit een artikel van de presbyteriaanse predikant Tim Keller..

De aard van het Evangelie

Zoals we in les 3 al aangaven: de kern van het Evangelie is: je bent zondiger en gebrekkiger dan je ooit hebt durven geloven en toch kun je meer geaccepteerd en bemind zijn dan je ooit hebt durven hopen en dat allebei tegelijk, omdat Jezus Christus leefde en stierf in jouw plaats. Het Evangelie (zoals Luther schreef) betekent dat wij simul justus et peccator zijn – tegelijk zondig en rechtvaardig. Wanneer wij ons realiseren dat wij in onszelf nog zondaars zijn, maakt het ons nederig en het laat ons onze beperkingen erkennen. Wanneer wij ons realiseren dat wij niettemin heilig zijn in Zijn ogen, verhoogt het ons en geeft het ons vertrouwen.

De twee ‘dieven’ van het Evangelie

Tertullianus zei: “Evenals Christus werd gekruisigd tussen twee dieven, zo wordt de leer van de rechtvaardiging steeds gekruisigd tussen twee tegengestelde dwalingen”. Deze dwalingen ‘stelen’ voortdurend het Evangelie van ons. De theologische termen voor deze twee dieven zijn legalisme en antinomianisme. Meer eigentijdse termen zouden kunnen zijn moralisme en pragmatisme of relativisme. Nog weer een ander begrippenpaar (maar zeker beledigend voor sommigen) kan zijn: conservatief en liberaal.

Aan de ene kant benadrukken ‘wetticisten’ de waarheid, zonder de genade, want zij zeggen of impliceren dat we de waarheid moeten gehoorzamen om gered te worden. Aan de andere kant beklemtonen ‘relativisten’ de genade, zonder de waarheid, want zij zeggen of impliceren dat wij allen worden geaccepteerd door God en dat wij moeten beslissen wat waar is voor ons. Maar ‘waarheid’ zonder genade is geen echte waarheid en ‘genade’ zonder waarheid is geen echte genade. Jezus was “vol van genade en waarheid”.

a. De dief van het moralisme of wetticisme.

Moralisme is de gedachte dat je acceptabel bent (voor God, de wereld, anderen, jezelf) door je eigen prestaties. Moralisten hoeven niet godsdienstig te zijn, maar ze zijn het vaak wel. Wanneer zij dat zijn, is hun godsdienst meestal tamelijk conservatief en gevuld met regels. Soms hebben moralisten een beeld van God als heilig en rechtvaardig. Dit zal leiden of leiden tot zelfhaat (omdat je niet kunt leven volgens de maatstaven) of tot zelfroem (omdat je denkt dat het je gelukt is). Het is ironisch je te realiseren dat minderwaardigheids- en meerwaardigheidscomplexen een en dezelfde wortel hebben. (Om Luthers vergelijking toe te passen: zij zijn als twee vossen met hun staarten aan elkaar gebonden, hoewel hun koppen in verschillende richtingen wijzen). Of de moralist nu opgeblazen en superieur eindigt of gebroken en schuldig, hangt alleen af van de hoogte van zijn standaard en van zijn natuurlijke voordelen (zoals gezin, intelligentie, uiterlijk, spijsvertering, wilskracht). Moralistische mensen kunnen diep religieus zijn, maar er is geen hervormende kracht in hen.

b. De dief van het relativisme.

Relativisten zijn vaak niet godsdienstig, of zij geven de voorkeur aan wat genoemd wordt een ‘liberale’ geloofsovertuiging. Hoewel zij zeer idealistisch kunnen zijn op sommige gebieden (zoals de politiek), geloven zij dat iedereen moet uitmaken wat goed en slecht is voor hen. Zij zijn er niet van overtuigd dat God rechtvaardig is en dat Hij zondaars moet straffen. Hun overtuigingen t.a.v. God zullen ertoe neigen Hem te zien als liefhebbend of als een onpersoonlijke kracht. Zij kunnen het veel hebben over Gods liefde, maar omdat zij niet denken over zichzelf als zondaars, kost Gods liefde voor ons Hem niets. Als God ons accepteert, doet Hij dat omdat Hij zo gastvrij is, of omdat wij nog niet zo slecht zijn.

Samengevat: zonder kennis van onze extreme zondigheid, lijkt de betaling van het kruis triviaal en zij verandert of transformeert ons niet. Maar zonder kennis van Christus' volledig genoegzame leven en sterven, zal de kennis van zonde ons verpletteren of ons ertoe bewegen de zonde te ontkennen of te onderdrukken. Neem hetzij de kennis van zonde weg, hetzij de kennis van genade en de levens van mensen zullen niet veranderen. Zij zullen worden verpletterd door de morele wet of er boos vandaan rennen.

De gelijkenis van de liefde van de Vader

In de zgn gelijkenis van de verloren zoon zie je het bovenstaande heel duidelijk geïllustreerd. Dat we deze gelijkenis zo noemen is opvallend. Blijkbaar kijken wij vooral naar de jongste zoon, die er op los leefde, maar later toch thuis werd ontvangen met een machtig feest. Eind goed al goed. Dan komt er ook nog iets over de oudste zoon, die het allemaal niet mee kan maken, maar dat hangt er maar een beetje bij.

In werkelijkheid is echter dat slotgedeelte over de oudste zoon de spits van de gelijkenis. Jezus vertelt deze gelijkenis voor Farizeeën en schriftgeleerden die het niet mee kunnen maken dat Jezus vooral met tollenaars en zondaars optrekt (Lukas 15: 1-2). Jezus laat zien dat deze zondaars wel eens dichter bij het Koninkrijk konden zijn dan de kerkelijk meelevende Farizeeën en schriftgeleerden.

Er zijn dus drie mogelijkheden:

a. de jongste zoon ver van huis (de relativist)

Ook al had hij alles wat hij had van zijn vader gehad, hij zag zijn vader eigenlijk alleen maar als een sta in de weg voor zijn geluk. Voor echt feestvieren moet je zo ver mogelijk van huis. Lekker je eigen gang gaan, en niemand die jou de wet voorschrijft.

b. de oudste zoon (de wetticist)

De oudste zoon was altijd braaf thuis aan het werk geweest. Maar ook hij had geen oog voor de liefde van de vader. Ook hij wilde stiekum een feestje zonder vader (nooit hebt u me een geitebokje gegeven om feest te vieren met m'n vrienden), en hij vond dat hij dat verdiend had ook. De grenzeloze goedheid van de vader voor z'n broer roept alleen maar irritatie op.

c. de jongste zoon eindelijk thuis (het evangelie van genade)

De jongste zoon is stukgelopen en heeft erkend dat hij geen enkele recht heeft op de liefde van zijn vader. Maar dan komt hij er eindelijk achter hoe verbazingwekkend groot de liefde van z'n vader is: alles verspeeld hebben en dan een geweldig feest krijgen. Dit verandert voorgoed zijn beeld van de vader, dit vult zijn hart met toewijding voor z'n vader.

Toespitsing op een paar concrete zaken

Genade is niet alleen dat wat je de verlossing cadeau doet, het is ook de kracht die je leven verandert en je op alle terreinen van het leven andere keuzes doet maken en een andere motivatie doet hebben dan de moralist en de relativist.

Laten we dat eens op een aantal zaken toespitsen:

1. Godsbeeld

- oudste zoon: een strenge, rechtvaardige, veeleisende God
- jongste zoon: een lieve God, die niet zo moeilijk doet; vergeven is zijn specialiteit.
- genade ervaren: een heilige rechtvaardige God die de zonde haat, maar die in zijn eindeloze liefde zelf de straf wilde dragen die ik verdiende.

2. Liefde in relaties

- oudste zoon: liefde is een plicht, maar die ander moet het wel verdienen.
- jongste zoon: liefde is vooral een goed gevoel voor jezelf; geniet ervan.
- genade ervaren: je bent ondanks je zonden volledig geaccepteerd ien hebt Gods onvoorwaardelijke liefde ervaren, dat maakt dat je je in liefde wilt geven aan die ander.

3. Geven voor de kerk

- oudste zoon: geven is een plicht; duidelijkheid gewenst over hoeveel ik moet geven.

- jongste zoon: geeft het liefst zo weinig mogelijk, of geeft om er een goed gevoel aan over te houden.
- genade ervaren: God gaf je absoluut alles, zelfs zijn eigen Zoon; je leven is zeker, je geeft vrijwillig en je geeft gul.

4. lijden

- oudste zoon: waar heb ik dat aan verdiend? Het maakt boos of onzeker.
- jongste zoon: probeert het lijden te ontlopen, lukt het niet dan krijgt God de schuld.
- genade ervaren: je beseft dat je nog een veel erger lijden verdiend hebt, maar dat God voor jou door de hel ging, zodat je zeker weet dat Hij in dit lijden je nooit verlaat.

5. Waarom goede werken doen?

- oudste zoon: omdat God me anders afwijst, om iets te verdienen (zelfgericht)
- jongste zoon: om me goed te voelen (zelfgericht)
- genade ervaren: uit diepe dankbaarheid en vreugde om wat Hij deed.

6. Evangelisatie

- oudste zoon: het moet want het is een opdracht
- jongste zoon: liever niet, laat toch iedereen vrij
- genade ervaren: de liefde van Christus dringt ons

7. Omgaan met andere culturen

- oudste zoon: anders is bedreigend; ze passen zich maar aan aan onze normen
- jongste zoon: laat ieder toch vrij, elke cultuur is goed
- genade ervaren: je kijkt nooit op iemand neer, maar weet tegelijk dat elke cultuur (inclusief de jouwe) onder de kritiek staat van het evangelie.

Tenslotte de driedeling nog toegepast op de ontwikkeling in onze kerken:

Er was een tijd dat de groepsnorm sterk was, en elke afwijking direct verdacht was. In die sfeer gedijt de oudste zoon heel goed. Tegenwoordig gaat het vooral om persoonlijke verantwoordelijkheid en individuele vrijheid, en wie ben jij om mij aan te spreken op hoe ik het doe? In deze sfeer bouwt de jongste zoon z'n feestjes. Maar wat we in elke tijd nodig hebben is om radicaal van genade te durven leven: ontdekken dat je zondiger en gebrekkiger bent dan je ooit kunt geloven, en tegelijk meer geaccepteerd en bemind dan je ooit hebt durven hopen. Dat is de sfeer van het feest dat de vader aanricht.

Boekentip:

De vrijgeve God; Tim Keller; uitgeverij van Wijnen 2009

Lesopzet

a. leerdoelen

1. De jongelui weten dat de genade altijd bedreigd wordt door wetticisme enerzijds, en relativisme anderzijds.
2. Ze kunnen dat illustreren aan de hand van de gelijkenis van de vader en de twee zonen (Lk 15: 11-32).
3. Ze kunnen dat toepassen op hun eigen leven
4. Ze kunnen aangeven hoe genade, wetticisme en relativisme tot heel verschillende houding en keuzes leidt.
5. Ze voelen dat de genade veel rijker is dan beide alternatieven.
6. Ze willen graag die genade hun leven laten bepalen

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartier:	
19.15	Terugblik Geef een al vragend een samenvatting van de vorige lessen. Eigenlijk ging het vanaf les 3 over onze verlossing uit genade. Les 3 : die verlossing kun je niet verdienen, die is gratis (genade); les 4. Die verlossing krijg je door het geloof; les 5. Aan die verlossing ligt Gods keuze ten grondslag; les 6 Nog weer even over geloof: dat wordt altijd aangevochten door twijfel. In deze les gaan we het er over hebben dat de genade ook altijd aangevochten wordt. Wijs op het werkblad daar staat dit plaatje + bijschrift: Tertullianus <i>Zoals Jezus gekruisigd werd tussen twee dieven is de genade ook altijd door twee dieven bedreigd.</i>	
19.20	Bijbelstudie Lukas 15:11-32 Lees eerst samen het Bijbelgedeelte. Verdeel de groep in drieën. Elk van de drie groepen krijgt één van de	

	volgende drie opdrachten (ze staan op het werkblad). groep 1. - Lees Lukas 15: 11-16 nog een keer - welk beeld had de jongste zoon van zijn vader? - welke effect had dat op zijn leven. Zet de antwoorden op een groot vel papier en zet daar een illustratie van de jongste zoon ver van huis bij. groep 2. - Lees Lukas 15: 17-24 nog een keer - welk beeld had de jongste zoon van zijn vader na zijn ontvangst? - welke effect zou dat daarna waarschijnlijk op zijn leven hebben? Zet de antwoorden op een groot vel papier en zet daar een illustratie van de ontvangst van de jongste zoon door de vader. groep 3. - Lees Lukas 15: 25-32 nog een keer - welk beeld had de oudste zoon altijd al van zijn vader? - welk effect had dat op zijn leven? - wat stoort hem het meest in deze ontvangst van zijn broer? Zet de antwoorden op een groot vel papier en zet daar een illustratie van de oudste broer. Geef de groepjes 10 minuten de tijd om hun poster klaar te krijgen. Daarna presenteren ze de resultaten aan elkaar. Hang daarna de posters naast elkaar Bespreek het resultaat. Laat samenvattend zien dat de kern van het evangelie is: uit pure onverdiende genade een geweldig feest krijgen, zodat je de vader leert kennen in zijn grote liefde, en dat je dat feest op twee manieren kunt missen: omdat je je eigen feestje bouwt los van vader, of omdat je heel trouw voor je vader aan het werk bent, maar eigenlijk ook liever een feestje wilde, terwijl je ook vindt dat je dat wel verdiend hebt. Geef nu alle jongeren een gekleurde sticker, laat ze die plakken op de poster waar ze zichzelf het meest in herkennen	
19.40	toepassen in een schema Op het werkblad staat een rij van uitspraken/typering: 1. Oudste zoon 2. Je moet er wel wat voor doen 3. blijde nederige kerkmensen 4. Genade zonder waarheid 5. Een goed gevoel heb je thuis bij Vader	
	6. De jongste zoon ver van huis 7. Tollenaars en zondaars 8. Trouwe maar trotse kerkleden 9. waarheid zonder genade 10. Niks gevoel, hard werken! 11. Vader deed alles voor je, nu wil jij alles voor Hem doen 12. Farizeeërs en schriftgeleerden	

13. De jongste zoon weer thuis
14. Onverschillige randleiden
15. Genade en waarheid
16. Je hoeft er lekker niks voor te doen
17. Als ik me maar lekker voel
18. Zondaars bij Jezus

Daaronder staat dit schema:

relativisme	GENADE	wetticisme
6	13	1

Laat de jongeren nu in groepjes van 2 de 18 uitspraken/typeringen verdelen in 6 groepjes van 3, en die vervolgens per rij verdelen over de drie kolommen. Maak er maar een wedstrijdje van.

Als voorbeeld is de eerste rij ingevuld.

(De overige rijen zijn: 16/11/2 ; 14/3/8 ; 9/15/4 ; 17/5/10 ; 7/18/12)

Bespreek daarna het resultaat met elkaar:

- zijn er combinaties die ze niet begrijpen.
- wordt het beeld van de genade en de genadedieven zo duidelijker?

Spreek er weer over door waar ze zelf staan.

Leg daarbij uit dat het om je centrale drijfveren gaan. Want ook al hebben we wij Gods genade ontdekt, dan blijft er altijd ook nog iets van de oudste zoon en de jongste zoon ver van huis in ons hart.

19.50

Toepassen op verschillende onderwerpen

Leg uit dat de drie verschillende uitgangspunten op alle terreinen van je leven doorwerken. Genade verandert heel je leven.

Op het werkblad staan de volgende twee voorbeelden:

Hoe ga je om met je relaties:

- wetticist: je ziet liefde als een plicht, jij spant je in voor om goed te zijn voor diegenen met wie je een relatie hebt, maar het ergert je en maakt je boos als zij je niet net zo behandelen.
- relativist: voor jou is liefde vooral een goed gevoel voor jezelf.

	Als een relatie je geen goed gevoel geeft dan verbreek je die makkelijk. • genade: je weet dat God je onvoorwaardelijk accepteert en van je houdt. Daarom kun je ook een ander liefhebben ook als die tegenvalt. Je wilt de liefde van God doorgeven aan die ander. Hoe ga je om met ‘geven van geld’ • wetticist: je geeft omdat het moet, en je wil het liefst precies weten hoeveel (of eigenlijk hoe weinig) je moet geven. • relativist: je geeft het liefst helemaal niet of anders alleen als het je een goed gevoel geeft. • genade: je hebt ongelofelijk veel van God gekregen, daarom geef je gul aan anderen. Bespreek deze twee voorbeelden, en zet ze dan in groepjes van 2 aan het werk om ditzelfde in te vullen (op het werkblad) voor één van de volgende onderwerpen (verdelen over de groepjes): * Hoe ga je om met groepen culturen, die anders zijn * Hoe zie je seksualiteit * Hoe sta je in het lijden * Hoe sta je tegenover evangeliseren * Wat is voor jou echt feest? * Hoe denk je over naar de kerk gaan? Eventueel mogen ze ook zelf nog een ander onderwerp kiezen. Laat daarna elk groepje kort presenteren wat ze opgeschreven hebben en bespreek dat.	
20.00	Presentatie: Bespreek wat we naar aanleiding van deze les kunnen toevoegen aan de belijdenis. Hoe kunnen we samenvatten wat er vandaag besproken is. Maak dan de zin af: Wij geloven..... Voor iedereen persoonlijk kan dit verschillende uitwerkingen hebben. Daarom noteert iedereen voor zichzelf wat deze belijdenis persoonlijk voor hem/haar betekent. Maak de zin af: dit betekent voor mij..... Dit is al de voorlaatste les. Er moeten dus defintieve afspraken gemaakt worden over het uitbrengen en presenteren van het boekje met onze belijdenissen.	
20.10	Sluiting. Neem in het gebed een moment van stilte op waarin ze kunnen nadenken over hoe ze voor Vader staan, en dat tegen Hem kunnen zeggen.	

c. benodigde materialen

- posters en stiften
- memorisatiekaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 32; Ps 51; Ps 130; Gz 69; Gz 91; Gz 140; E&R 384

bijbelgedeelten: Mt 20: 1-16; Lc. 15:11-32 ;Lc 18: 9-13; Rom. 1-3; Ef.2: 1-10

belijdenis: NGB art 20-23; HC znd 23-24

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	De jongelui weten dat de genade altijd bedreigd wordt door wetticisme enerzijds, en relativisme anderzijds.				
	Ze kunnen dat illustreren aan de hand van de gelijkenis van de vader en de twee zonen (Lk 15: 11-32).				
	Ze kunnen dat toepassen op hun eigen leven				
	Ze kunnen aangeven hoe genade, wetticisme en relativisme tot heel verschillende houding en keuzes leidt.				
	Ze voelen dat de genade veel rijker is dan beide alternatieven.				
	Ze willen graag die genade hun leven laten bepalen				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Werkbladen

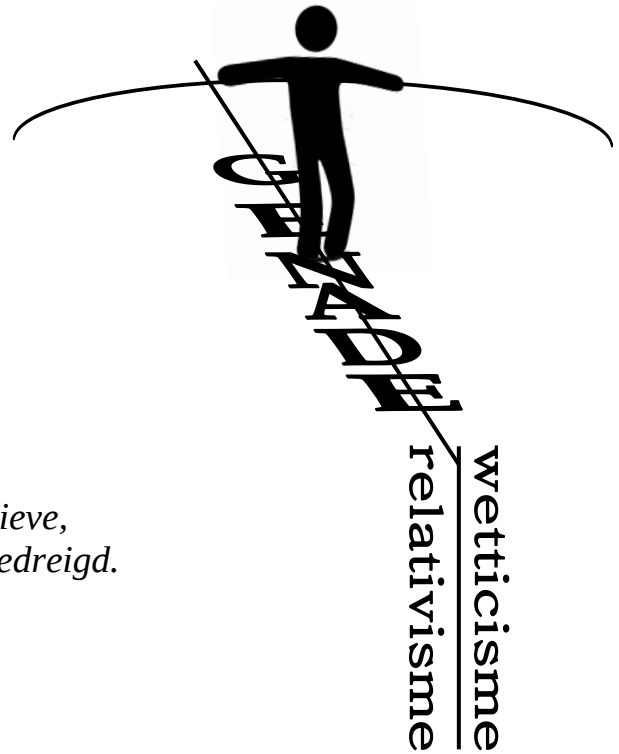
Genadedieven

blok A - nivo 3 - avond 7

Terugblik

Tertullianus

*Zoals Jezus gekruisigd werd tussen twee dieve,
is de genade ook altijd door twee dieven bedreigd.*

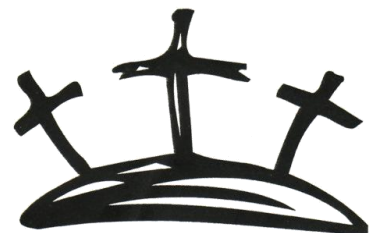
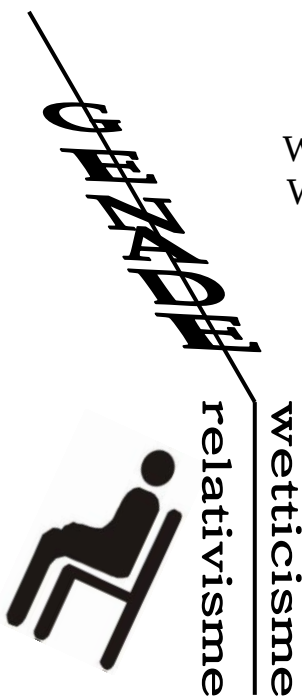

Bijbelstudie

1. Lees Lukas 15: 11-16 nog een keer
Welk beeld had de jongste zoon van zijn vader?
Welke effect had dat op zijn leven?

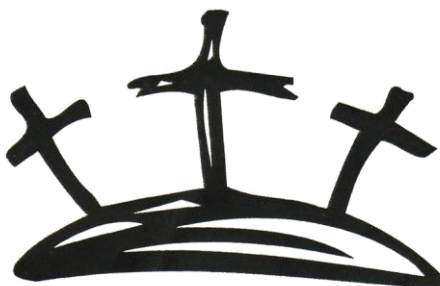
2. Lees Lukas 15: 17-24 nog een keer
Welk beeld had de jongste zoon van zijn vader na zijn ontvangst?
Welke effect zou dat daarna waarschijnlijk op zijn leven hebben?

3. Lees Lukas 15: 25-32 nog een keer
Welk beeld had de oudste zoon altijd al van zijn vader?
Welk effect had dat op zijn leven?
Wat stoort hem het meest in deze ontvangst van zijn broer?

Toepassen in een schema

1. Oudste zoon
2. Je moet er wel wat voor doen
3. Blijje nederige kerkmensen
4. Genade zonder waarheid
5. Een goed gevoel heb je thuis bij Vader
6. De jongste zoon ver van huis
7. Tollenaars en zondaars
8. Trouwe maar trotse kerkleden
9. Waarheid zonder genade
10. Niks gevoel, hard werken!
11. Vader deed alles voor je,
nu wil jij alles voor Hem doen
12. Farizeeërs en schriftgeleerden
13. De jongste zoon weer thuis
14. Onverschillige randleden
15. Genade en waarheid
16. Je hoeft er lekker niks voor te doen
17. Als ik me maar lekker voel
18. Zondaars bij Jezus

relativisme	GENADE	wetticisme
6	13	1

Toepassen op verschillende onderwerpen

Hoe ga je om met je relaties:

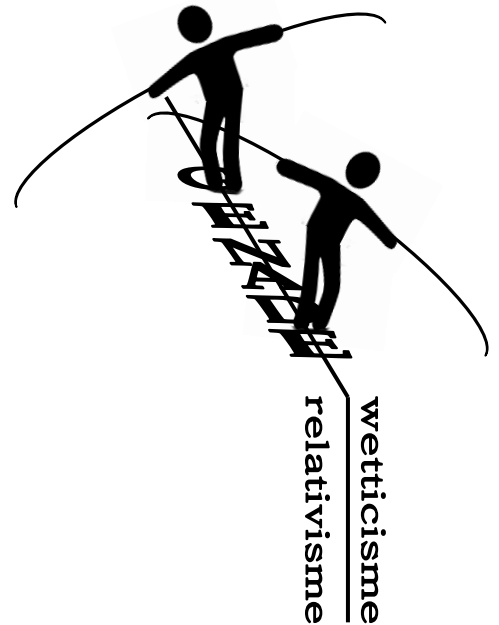
- **wetticist:** je ziet liefde als een plicht, jij spant je in voor om goed te zijn voor diegenen met wie je een relatie hebt, maar het ergert je en maakt je boos als zij je niet net zo behandelen.
- **relativist:** voor jou is liefde vooral een goed gevoel voor jezelf. Als een relatie je geen goed gevoel geeft dan verbreek je die makkelijk.
- **genade:** je weet dat God je onvoorwaardelijk accepteert en van je houdt. Daarom kun je ook een ander liefhebben ook als die tegenvalt. Je wilt de liefde van God doorgeven aan die ander.

Hoe ga je om met 'geven van geld'

- **wetticist:** je geeft omdat het moet, en je wil het liefst precies weten hoeveel (of eigenlijk hoe weinig) je moet geven.
- **relativist:** je geeft het liefst helemaal niet of anders alleen als het je een goed gevoel geeft.
- **genade:** je hebt ongeloofelijk veel van God gekregen, daarom geef je gul aan anderen.

Hoe ga je om met '.....'

- wetticist:
- relativist:
- genade:

1 Korinthiërs 6:19-20

Of weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God, en weet u niet dat u niet van uzelf bent?

U bent gekocht en betaald, dus bewijs God eer met uw lichaam.

Bijbelleesrooster -----

De volgende keer gaat het over de Heilige Geest.

Efeze 1:13-14 en Efeze 5:17-20

Als je gelooft heb je de Geest ontvangen. Maar je moet je wel voortdurend laten vullen. Hoe ben jij daar mee bezig?

Galaten 5:19-22

Waar zou jij vooral in willen groeien en waar moet je van loskomen?

Galaten 5:7-9

De Geest laat jou steeds meer op Christus lijken. Maar jij moet wel zó leven dat de Geest de ruimte krijgt en kan groeien!

1 Petrus 4:10-11

Hoe gebruik jij de gaven die je van God gekregen hebt?

1 Korintiërs 12:12-18

Je hoeft je echt niet onzeker te voelen als je niet dat kunt wat een ander wel kan.

Romeinen 8:12-17

Wat zie jij in jouw leven? Weet je wat het is om door de Geest geleid te worden en durf je God je Vader te noemen?

Efeze 4:29-32

Als je vloekt, scheldt of schreeuwt maak je de Heilige Geest verdrietig. Toon respect voor de hemelse gast in je hart!

